

TARTU ÜLIKOOL

VÄIKERIIK, SUURED VALIKUD: EESTI, LÄTI, LEEDU JA SOOME KONKURENTSIVÕIME VÕRDLUSES

Urmas Varblane

Majanduskonverents “Eesti majanduse järgmised valikud”

Tallinn, 30.09.2026

Väikeriigi paradoks

Väikeriigi suurim nõrkus ja suurim tugevus tulenevad samast allikast – tema väiksusest.

Väiksus kui nõrkus : piiratud inimvara; vähene kapitali kättesaadavus; väike siseturg; kitsam teadus- ja innovatsioonibaas.

- vähendavad mastaabisäästu, raskendavad suurte tehnoloogiliste/tööstuslike projektide elluviimist.

Väiksus kui tugevus: lühikesed ja tihedad võrgustikud; kiirem teadmiste liikumine organisatsioonide vahel; suurem institutsionaalne paindlikkus; kiirem õppimis- ja kohanemisvõime.

Kui suured riigid saavad oma konkurentsieelise rajada mastaabile, siis väikeriigid peavad selle asemel tuginema õppimiskiirusele, rahvusvahelistumisele ning piiratud ressursside strateegilisele koondamisele.

Strateegiline järeldus - mitte maksimeerida ettevõtete arvu, vaid suurendada nende võimet kiiresti kasvada ja rahvusvaheliselt konkureerida. Selleks tuleb samaaegselt: tugevdada juhtimisvõimekust, inimvara, pikaajalise kapitali kättesaadavust ning teadmussiiret teaduse ja ettevõtluse vahel.

Väikeriigid ei konkureeri maailmas ressursside mahu, vaid õppimiskiiruse, paindlikkuse ja võrgustike kvaliteedi kaudu.

Väikeriikide üldine mure – ressursside piiratus

Kuidas sellest üle saadakse?

1) **Väga tugev seostatus rahvusvaheliste väärtusahelatega:**

- a) majanduse avatus läbi rahvusvahelise kaubanduse
- b) kapitali ligitõmbamisvõime – välisinvesteeringud olulised
- c) kodumaiste ettevõtete toetamine muutumaks rahvusvaheliste väärtusahelate juhtideks

2) **Nutikas rändepoliitika** kui teadmussiirde allikas -tööjõupuuduse leevendamine ja strateegiliselt olulise tööjõu ligitõmbamine

3) **Aktiivne valikuline osalemine maailma teadmusvõrgustikes** – oskus luua ja arendada suhtelise eelise valdkondi ning tõlkida mujal loodud teadmused oma ettevõtlussektorile (innovatsioonidena levitamine)

Väikeriikide üldine mure – ressursside piiratus

- 4) Suur paindlikkus riigisisest ressursside ümberpaigutamisel, kombineerimisel, ühendamisel selgelt määratletud ülesannete lahendamisel, mis haaravad paljude ministeeriumide valdkondi samaaegselt
- 5) **Väga hea koostöö erinevate ametkondade vahel**, kasutades ka erinevaid kombinatsioone ametnikest ja ekspertidest (nt. *statutory boardi* mudel Singapuris)
- 6) **Väljaspool riiki elavate inimeste (diasporaa) tihe sidumine riigi arengu hüvanguks** (Iirimaa, Iisrael)

TEGEVUSTE PRIORITISEERIMINE – väga selgelt tuleb arvestada, mida suudetakse teha ja mida mitte

Väikeriigi tähtsaim rikkus on inimvara

- Edukaid väikeriike (Soome, Taani, Iirimaa, Singapur, Iisrael, Šveits) ühendab väga tugev investering inimvarasse
- **Väikeriik ei saa endale lubada, et märkimisväärne osa elanikkonnast jääb madalate oskustega**
- Väikeriigi innovatsioonipoliitika alus peaks olema kõrgetasemeline **haridussüsteem** (kõrge kvaliteediga üldharidus; tugevad ülikoolid, tugev STEM-valdkond; probleemilahendamise ja loovuse arendamine; elukestev õpe).
- **Eesti kui väikeriigi puhul muutub rändepoliitika ka innovatsioonipoliitikaks**
- **Avatus talentide ligimeelitamisele**
 - . välismaise kogemuse kaasamine läbi spetsialistide rakendamise ettevõtlusse
 - . teadlaste rahvusvaheline mobiilsus;
 - . eestlaste diasporaa kasutamine

Teadmuspõhine majandus

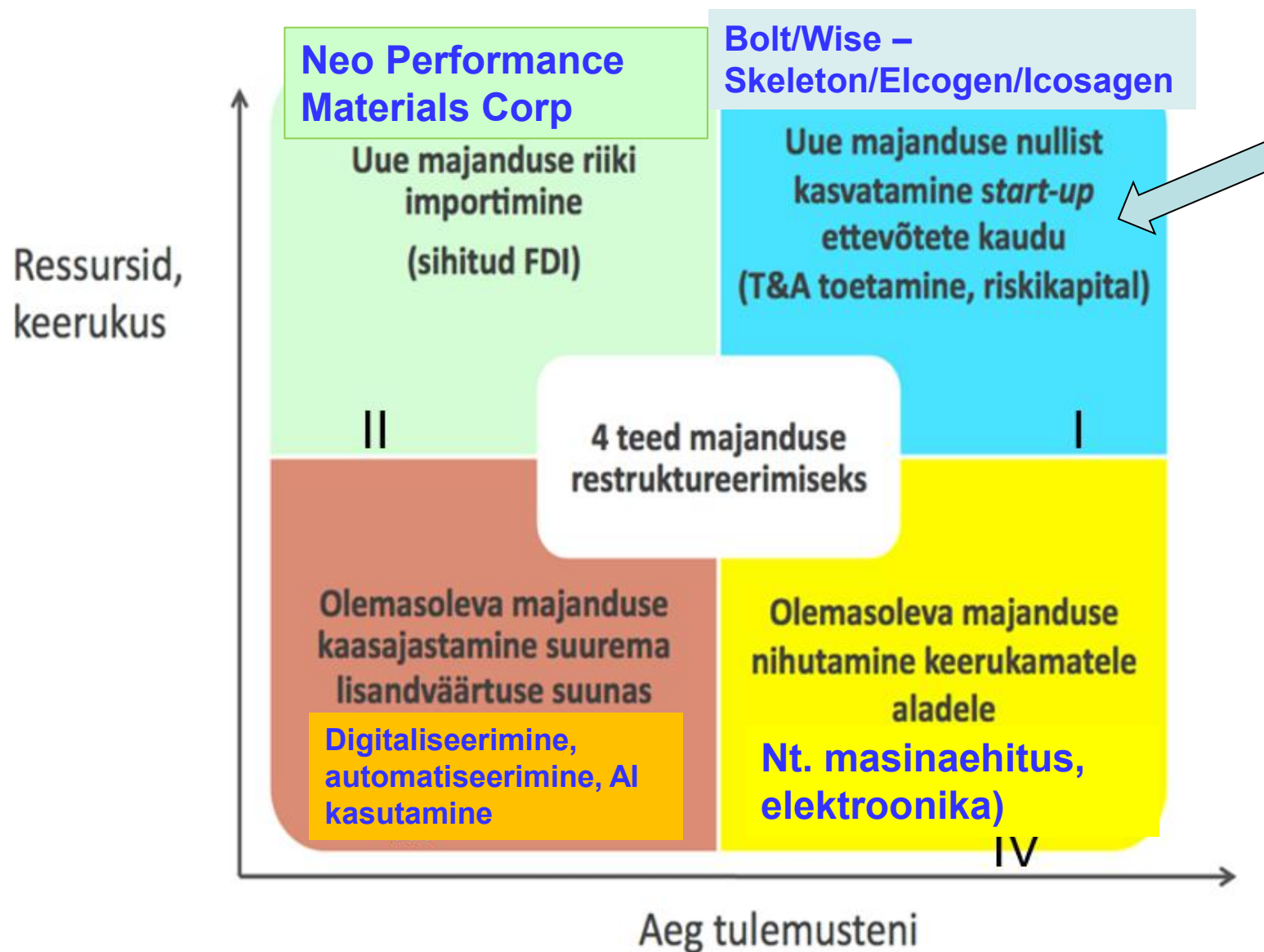
Kõige olulisem vara kaasaegses majanduses on teadmus ja kõige olulisem protsess on õppimine (B.A.Lundvall,1992)

Teadmuspõhine majandus (*knowledge-based economy*) tähendab, et:

- väärtustakse uut teadmust
- suur osa lisandväärtusest põhineb teadmistel, mitte füüsilistel ressurssidel;
- ettevõtted investeerivad pidevalt õppimisse ja innovatsiooni;
- tööjõu kvalifikatsioon kasvab;
- teadusasutuste ja ettevõtete vahel toimub aktiivne teadmussiire;
- majanduse struktuur liigub kõrgema lisandväärtusega tegevuste suunas

Teadmuspõhine majandus ei teki üksikute innovatsiooniprojektide tulemusena vaid ühiskonna struktuurses muutuses

Majanduse kaasajastamise teed

Tehnoloogiline neutraalsus vs. valdkondlik sekkumine

Kas riik peaks “mitte sekkuma ja usaldama turgu” või “aktiivselt suunama innovatsiooni kindlatesse suundadesse”?

Neutraalsuse eelised:

- Vältib “vale tehnoloogia” toetamist (nt kui riik panustab kaotajasse)
- Säilitab konkurentsi ja innovatsiooni mitmekesisuse
- Vähendab poliitilist kallutatust ja lobitööst tulenevaid riske

Puudused:

- Võib olla liiga passiivne strateegiliste valdkondade puhul (nt AI, rohetehnoloogiad)
- Ei pruugi lahendada suuri ühiskondlikke väljakutseid piisavalt kiiresti
- Turg üksi ei pruugi investeerida piisavalt kõrge riskiga või pikaajalistesse innovatsioonidesse

MILLINE ON SELLE DILEMMA LAHENDAMISE ERIPÄRA VÄIKERIIKIDES?

1. Piiratud ressursid → suurem surve valida

- Väikeriigid ei saa toetada “kõike korraga”
- Tehnoloogiline neutraalsus (lai hajutamine) võib viia **liiga õhukese mõjuni**
- Samas liiga kitsas fookus suurendab **eksimise riski**

Erisus: valikute tegemine on vältimatum ja riskantsem kui suurriikides

2. Sõltuvus väliskeskkonnast

- Väikeriigid on tugevalt seotud **globaalsete väärtusahelatega**
- Sageli ei kontrollita kogu innovatsioonisüsteemi (nt kapital, turud, tehnoloogia)

**See soosib tehnoloogilist neutraalsust, et jääda avatuks erinevatele võimalustele
aga samas: vajadust strateegiliselt positsioneeruda niššidesse**

3. Nišistrateegiate tähtsus

- Väikeriigid ei konkureeri “kõiges”, vaid peavad leidma **kitsad tugevusala** (nt Eesti e-valitsemine, küberturvalisus)

Soov kombineerida üldine neutraalsus ja valikuline sügav spetsialiseerumine

4. Suurem haavatavus “vale valiku” suhtes

- Kui suurriik eksib, saab ta kahju hajutada
- Väikeriigis võib vale panus tähendada **olulist ressursside raiskamist**

**Seetõttu: eelistatakse paindlikke ja pööratavaid poliitikaid ja rõhk on eksperimenteerimisel
(pilootprojektid)**

MILLINE ON SELLE DILEMMA LAHENDAMISE ERIPÄRA VÄIKERIIKIDES?

5. Institutsionaalne võimekus

- Väikeriikidel on sageli:
 - vähem ekspertiisi
 - väiksem haldusvõimekus keerukate programmide juhtimiseks

See piirab väikeriigis tugevat valdkondlikku sekkumist ja soosib lihtsamaid, horisontaalseid meetmeid

6. Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste poliitikate mõju

- Väikeriigid (nt EL-is) ei tegutse isoleeritult
- Suur osa prioriteetidest tuleb ülevalt (EL missoonipõhisus, suunitlusega rahastus)

Väikeriigis valdkondlik sekkumine on osaliselt “imporditud” , riik kohandab, mitte ei loo kõike ise

PEAME SUUTMA TEHA MÕISTLIKKE VALIKUID IMPORDI HULGAST

7. Kiirus ja paindlikkus kui eelis

- Väikeriigid saavad olla paindlikud: kiiremad otsused ja lihtsam katsetamine

Võimaldab kombineerida neutraalsust ja sekkumist dünaamiliselt (nt testida uut sektorit ja vajadusel kiiresti suunda muuta)

Tehnoloogiline neutraalsus vs. valdkondlik sekkumine

Väikeriikides lahendatakse dilemma **hübriidmudeliga**, kus:
säilitatakse **avatud ja neutraalne üldraamistik**,
tehakse **valikulisi panuseid kitsastes niššides**,
kasutades **paindlikke ja rahvusvaheliselt koordineeritud poliitikaid**

Küsitakse sealjuures –

Kus tekib rahvusvaheliselt kasvav nõudlus?

Millistes valdkondades on olemas teaduslik baas?

Millistes valdkondades on olemas ettevõtluskompetents?

VÕI vaatame hoopis teisiti, üle väärtusahela etappide
millistes kohtades tekitame vajalikke võimekusi, kombineerime erinevaid
võtmetehnoloogiaid ja saame luua tulu mitmes valdkonnas

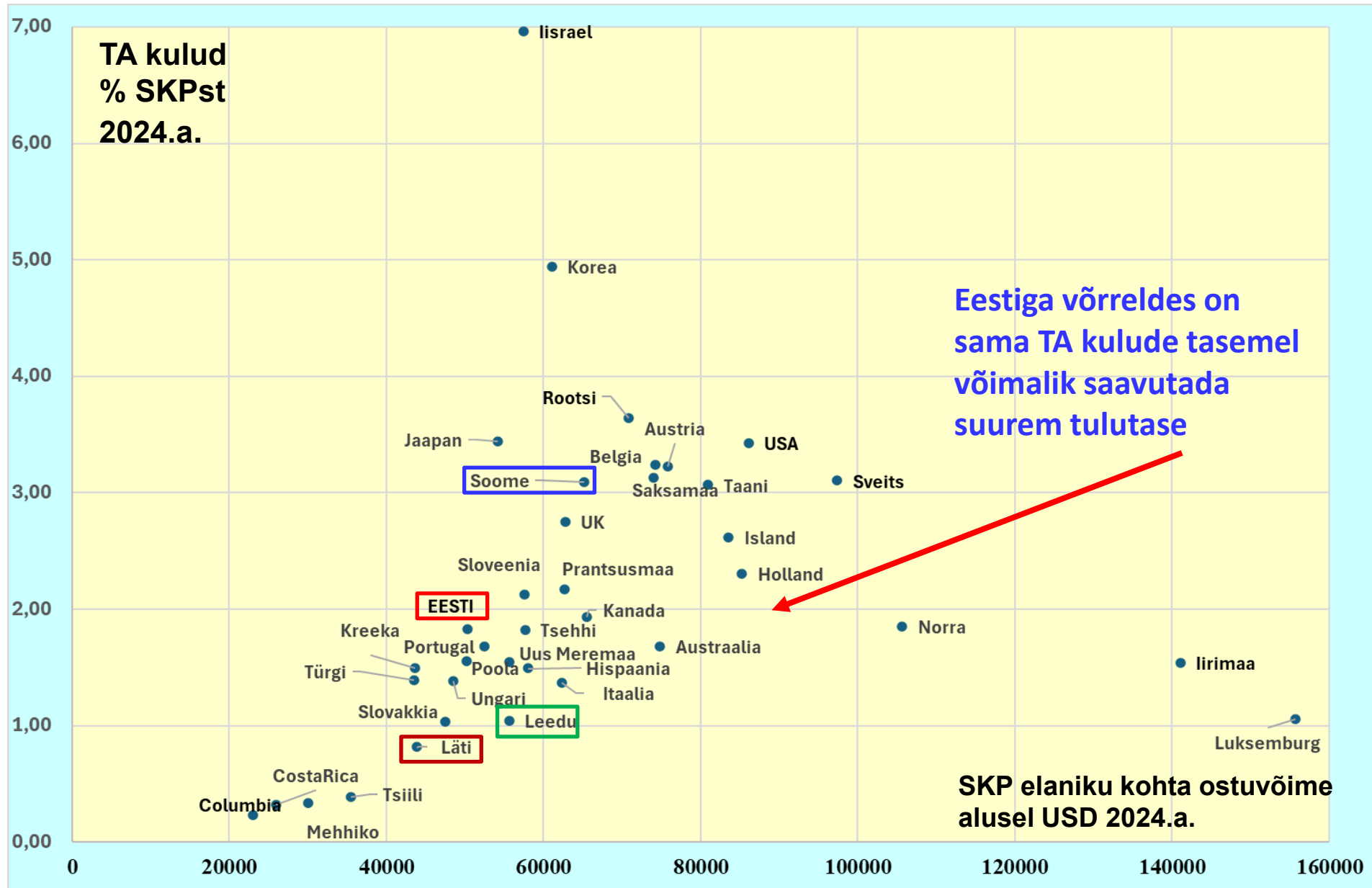
Kas riikidel on suutlikkust luua eristuvad teadmusbaasi?

- Riigid peaks investeerima spetsialiseerumise (eristumise) protsessi, mille käigus määratletakse fokusseerimise valdkonnad, säilitades selle, mis teeb nende teadmusbaasi eriliseks ja originaalseks
- Teadmusbaasi loomisel on vaja arvesse võtta, et see:
 - loob innovatsiooni ja teadmuste ülekande eeldusi;
 - seondub suure potentsiaaliga turgudega;
 - on raskesti imiteeritav;
 - omab kriitilist massi

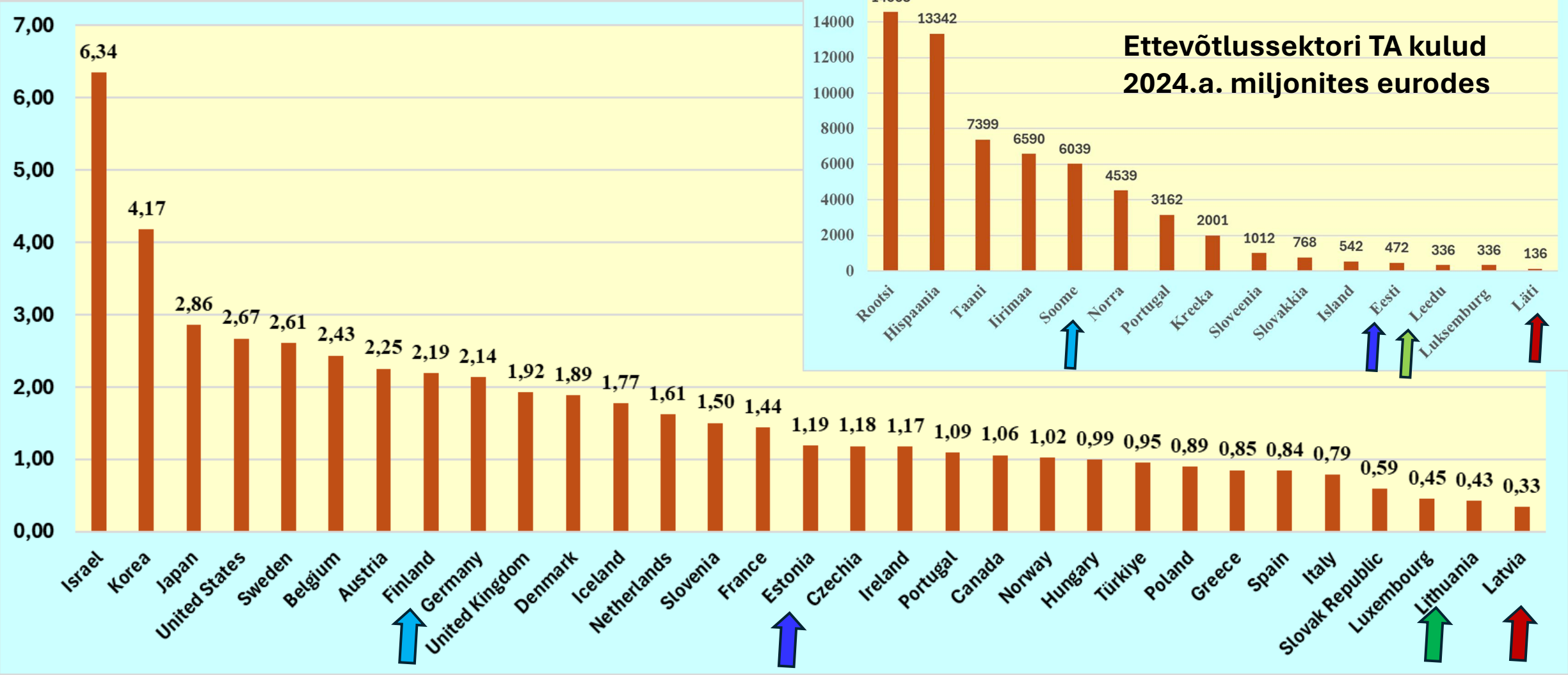
Küsimused mitmekesist teadmusbaasi kujundades

- **Kui kitsas või lai on see valitud teadmusbaasi nish?**
- **Kui lihtne on võimalikul konkurendil seda teadmusbaasi nishi imiteerida?**
- **Kui hästi on see seotud meie senise arenguteega, kas saab kasutada varasemat teadmusbaasi?**
- **Kas meil on olemas ressursid selle teadmusbaasi rajamiseks?**
- **Kui tõenäoline on saada investeeringuid selle teadmusvaldkonna arendamisele?**
- **Kuidas on see seotud olemasolevate või tärkavate kõrge potentsiaaliga turgudega?**
- **Kui tõenäoline on teadmussiirete teke teistesse majanduse osadesse ehk kuidas neid kasutada innovatsiooniallikatena?**

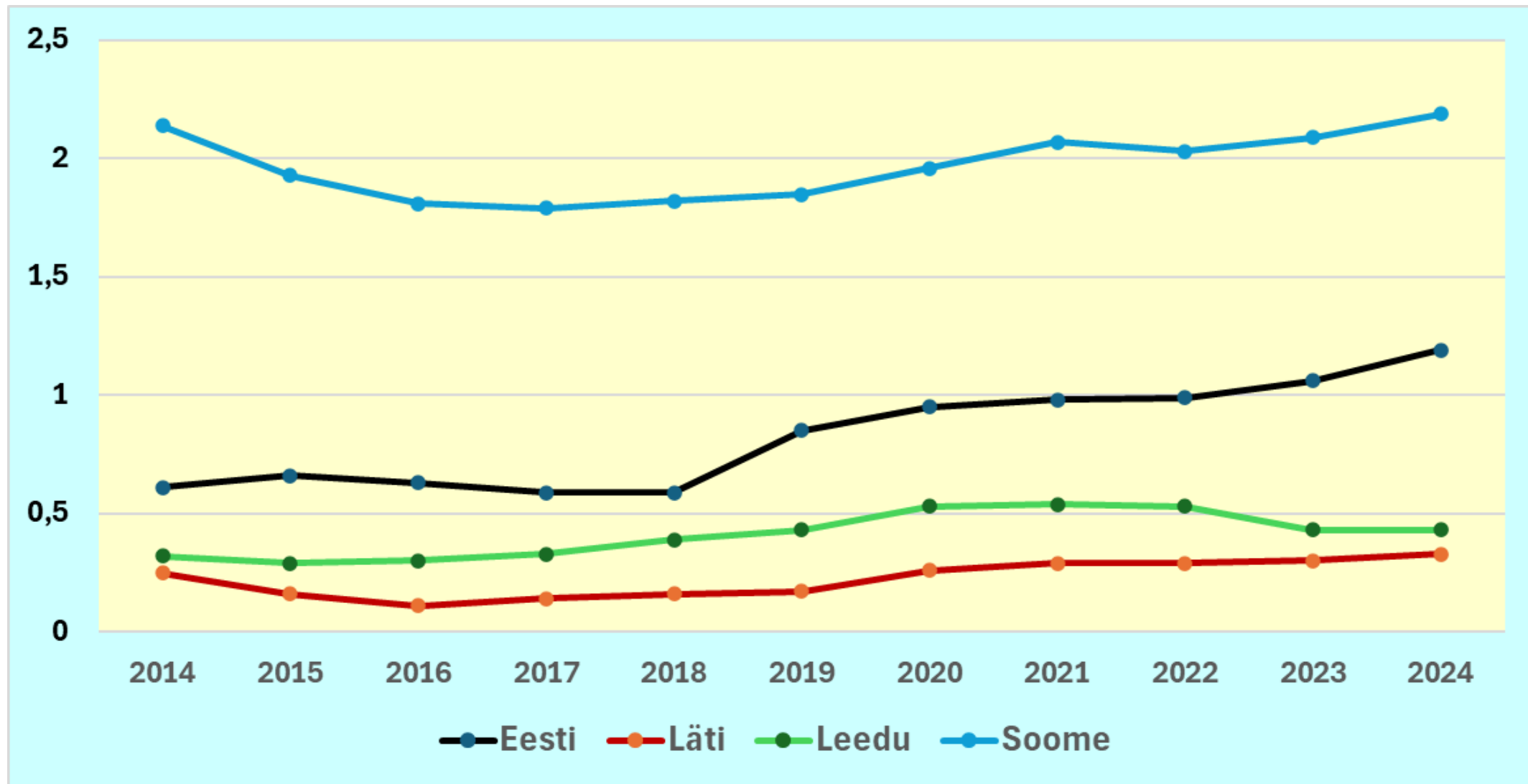
TA kulud (% SKP-st) ja SKP elaniku kohta ostuvõime pariteedi alusel 2024 a.

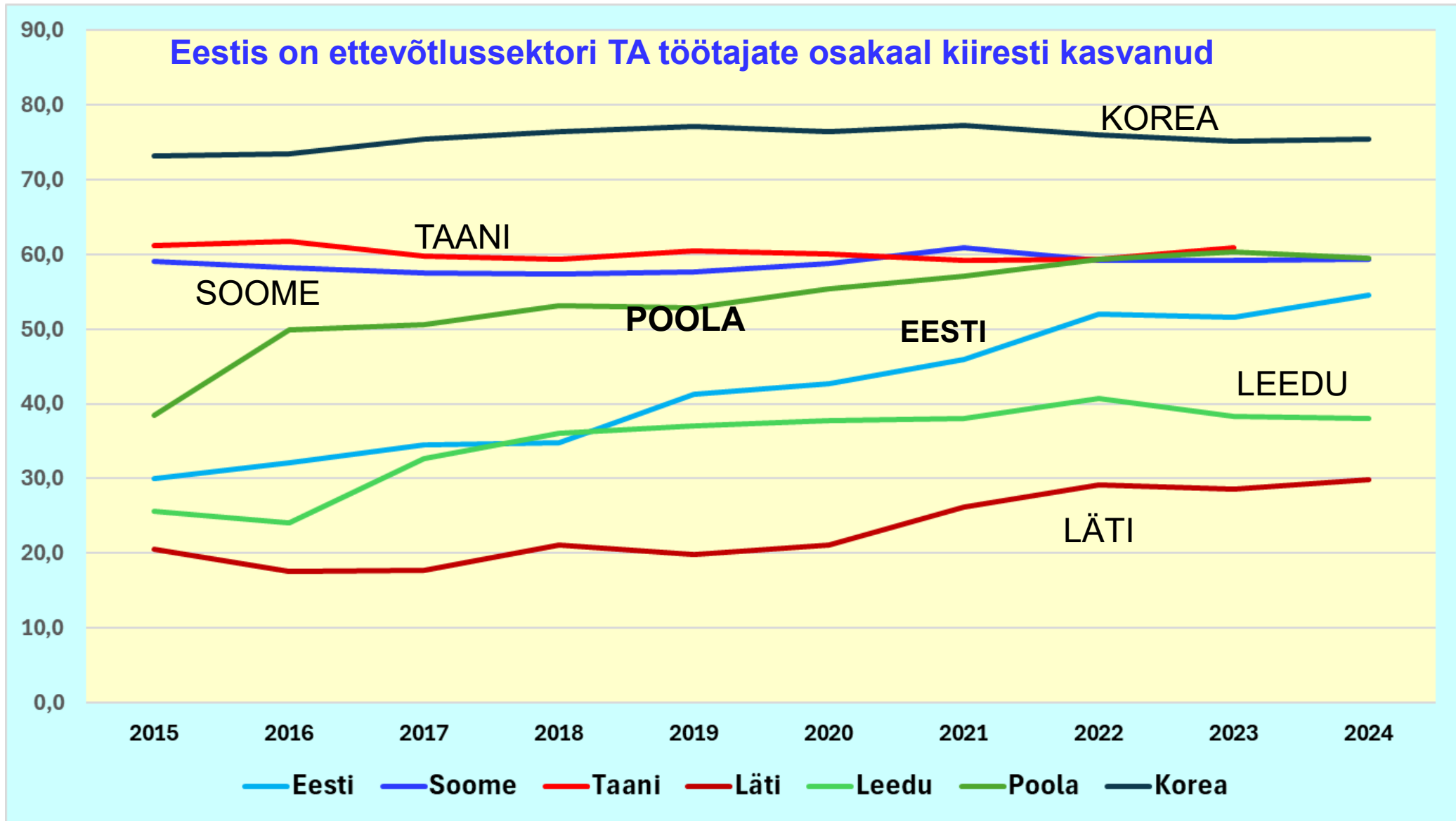
Ettevõtlussektori teadus ja arenduskulud 2024.a. OECD riikides (protsendina SKPst)

Baltimaade ja Soome ärisektori kulutused TA tegevustele 2014-2024 (%, SKPst)

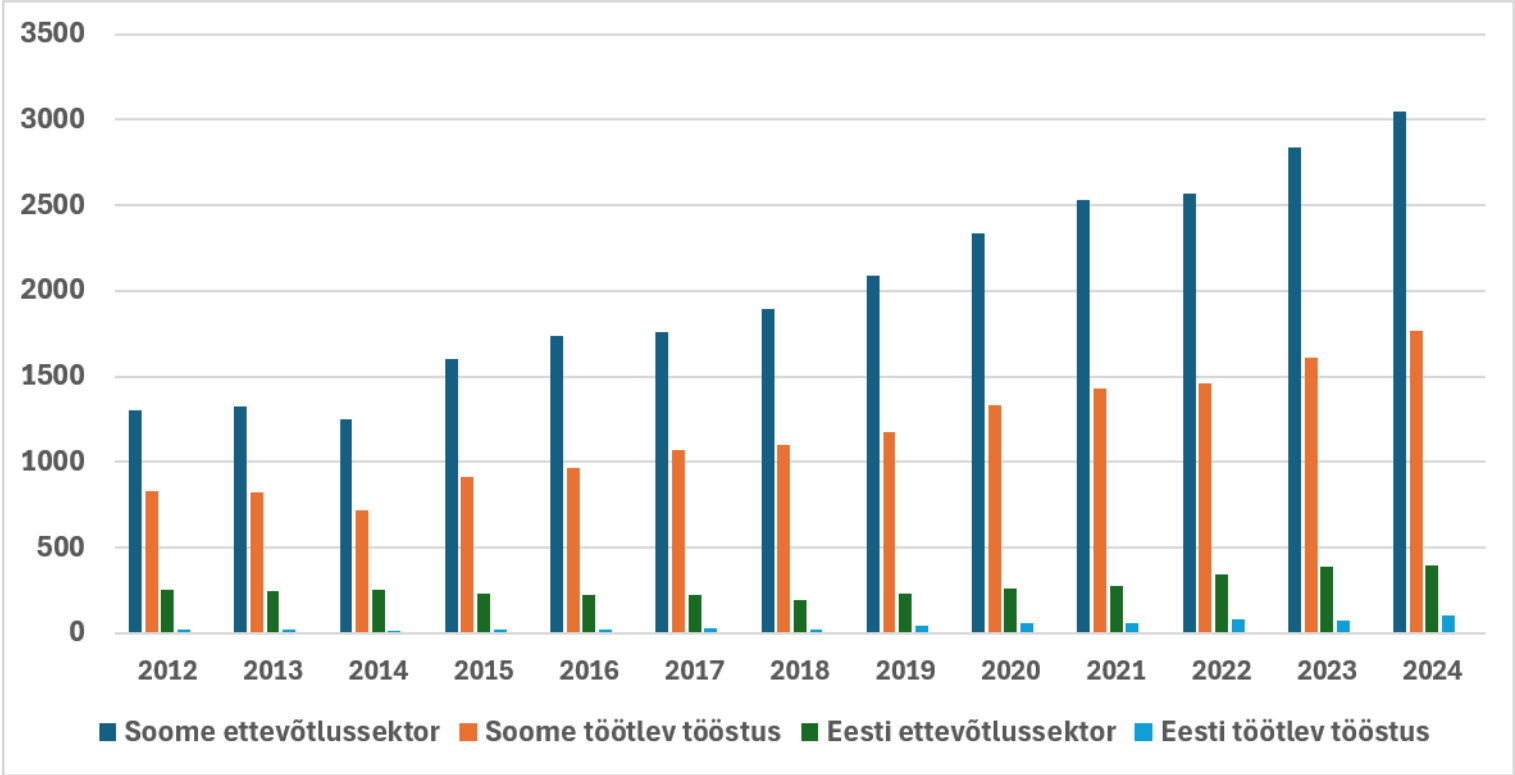

Ettevõtlussektoris hõivatud TA töötajate osakaal kogu riigi TA töötajatest 2015 – 2024 (protsentides, OECD 2026)

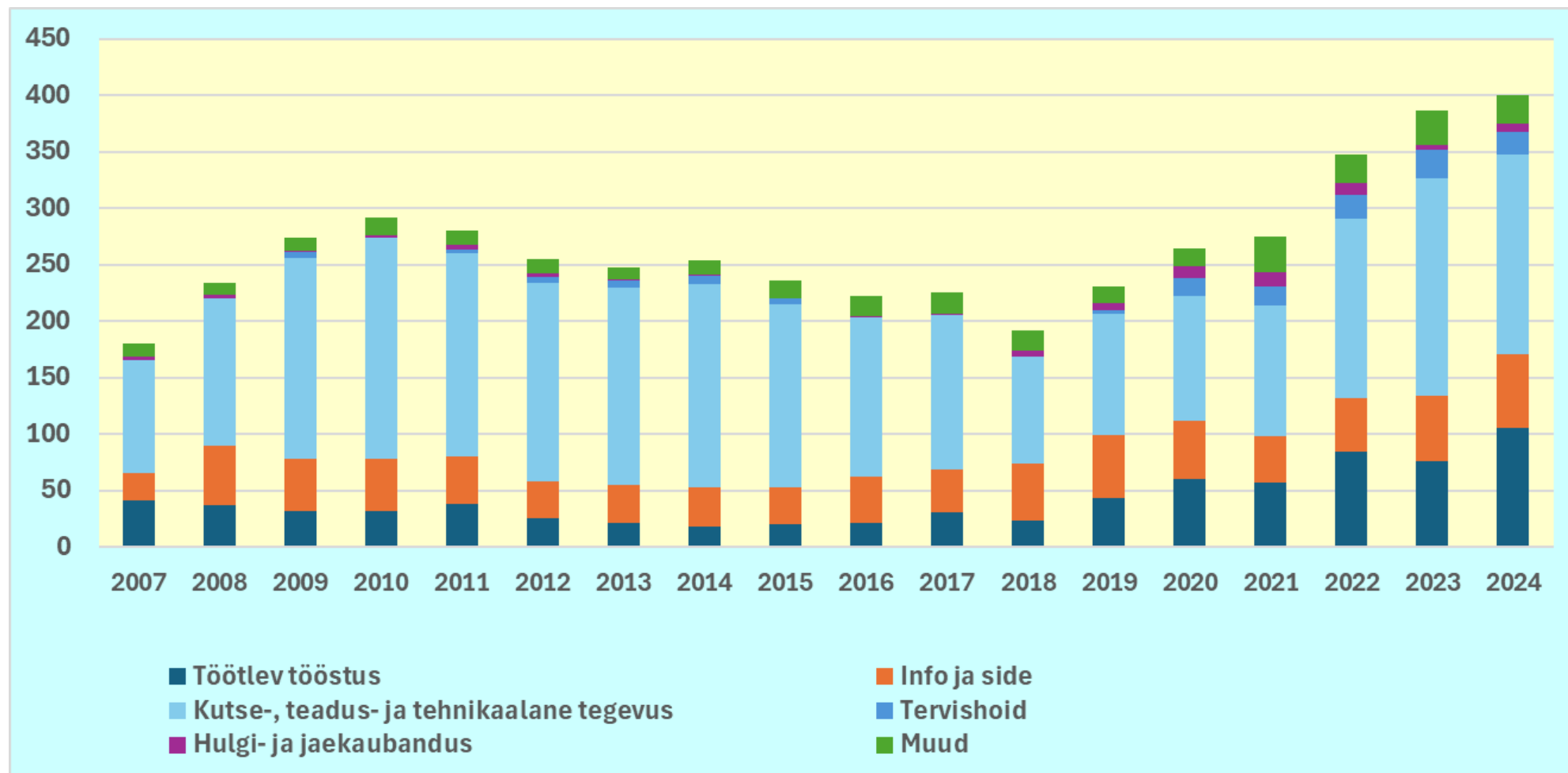
Doktorikraadiga teadus-ja arendustöötajate arv Eestis ja Soomes 2012-2024 (ettevõtlussektoris kokku ja töötlevas tööstuses)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Kasv korda 2024/2012
Soome ettevõtlussektor	1306,3	1327,6	1247,2	1602,6	1738,8	1757	1898,4	2092,9	2336,3	2533,7	2570	2841,9	3046,3	2,33
Soome töötlev tööstus	832,2	827,7	718,5	913,4	964,7	1068,6	1097,9	1178,6	1334,7	1432,9	1458	1612,6	1765,8	2,12
Eesti ettevõtlussektor	255	248	254	236	222	226	192	231	265	275	348	387	400	1,57
Eesti töötlev tööstus	26	22	18	20	22	31	24	44	60	57	85	76	106	4,08

2024.a.
Soome ettevõtlus-
sektoris oli 7,16
ja
töötlevas tööstuses
17 korda rohkem
doktorikraadiga TA
töötajaid kui Eestis

Doktorikraadiga teadus- ja arendustöötajate arv Eesti ettevõtlussektoris 2007-2024

Väikeriikide innovatsioonisüsteemi kõige alahinnatum nõrkus

Innovatsioonipoliitika debatt harilikult küsimuse ümber: **kuidas saada rohkem insenere ja teadlasi?**

sageli on tegelik pudelikael hoopis küsimus: **kes oskab teadmistest luua äri?**

Innovatsiooniprotsessis on kaasatud vähemalt neli erinevat kompetentsi:

- 1.teadmiste loomine** (teadlased),
- 2.tehnoloogia arendamine** (insenerid),
- 3.ärimudelite loomine** (ettevõtjad),
- 4.turule viimine ja skaleerimine** (müügi- ja juhtimiskompetents).

Eestis on viimase 20 aasta jooksul väga palju räägitud kahest esimesest, märksa vähem kolmandast ja neljandast.

Väikeriigi paradoks – STEM keskse mõtteviisi piiratus

STEM (science, technology, engineering, medicine)

- Väikeriigis on STEM-kompetentsi arendamine tegelikult lihtsam kui maailmatasemel ärikompetentsi loomine. MIKS?

Matemaatika, füüsika, programmeerimine on universaalsed (**ilmutatud teadmus** - *codified knowledge*);

Rahvusvaheline müük, globaalne turundus, riskikapitali kaasamine ja ettevõtete skaleerimine on tugevalt kogemuspõhised oskused (**ilmutamata teadmus** – *tacit knowledge*). Neid ei saa õppida ainult õpikust.

Just siin tekib väikeriigi probleem. Kui Eesti turg on väike, siis **kui palju inimesi üldse saab omandada kogemuse, kuidas üles ehitada või juhtida 500 miljoni euro suurust ettevõtet?** *Väga vähe.*

Innovatsioonipoliitika fookus peaks liikuma laborist turule

- Eesti järgmise kümnendi innovatsioonipoliitika üks suurimaid väljakutseid:

Probleem ei ole enam niivõrd teadmiste loomine kui teadmiste majanduslik rakendamine.

- Me oleme viimase 25 aastaga investeerinud märkimisväärselt teadusvõimekusse. Järgmise etapi küsimus on:

START UP => SCALE UP

- kes oskab need teadmised muuta toodeteks?
- kes oskab need müüa maailmaturul?
- kes oskab ettevõtte kasvatada 50 töötajalt 500 töötajani?
- kes oskab kaasata 100 miljonit eurot kasvukapitali?

Need on valdavalt majanduslikud ja juhtimisalased kompetentsid

- Provokatiivne tees: **Eesti jaoks võib järgmise arenguetapi kõige suurem puudujääk olla mitte STEM-inimeste, vaid tehnoloogiamaaklerite (*deep tech business brokers*) puudus.**
- Kes mõistavad piisavalt tehnoloogiat, intellektuaalomandi peensusi, valdavad maailmatasemel strateegilist mõtlemist, rahvusvahelist müüki ja ettevõtete skaleerimist. **Just sellised inimesed määravad, kas teadussaavutusest saab miljardiettevõtte.**

Kuidas teha nii, et selle ettevõtte käive poleks mitte 2,6 miljonit eurot (prognoos 2026 a.) vaid 10 või 100 korda suurem?

11 May 2026 15:47

Täna oleme ainus Põhja-Euroopa ettevõtte, mis tegeleb segaplastjäätmete ümbertöötlemisega. Meie aastane tootmismahd on 5000 tonni ja eesmärgiks on suurendada aastast tootmismahu 10 000 tonnini.

Eesti ettevõtte võitis Euroopa ringmajanduse innovatsiooniauhinna

Ettevõtte tegutseb Kesk-Eestis, tootmispinnad asuvad Tarbja külas.

Eesti ettevõtte võitis Euroopa ringmajanduse innovatsiooniauhinna

TALLINN, 11. mai, BNS – Paide lähedal tegutsev Neular OÜ võitis Amsterdamis toimunud Plastics Recycling Awards Europe 2026 konkursil aasta ehitus- ja konstruktsioonitoote auhinna.

Eesti ettevõtte toodab taaskasutatud plastmaterjalist vastupidavaid ehitusmaterjale ning konkureeris selliste tööstushiidudega nagu ALDI, Bosch, Borealis ja Parmalat.

Auhinna korraldajate sõnul paistis Neular silma just oma lahenduse praktilise turupotentsiaali poolest. "Žürii tõstis esile lahenduse tugeva turupotentsiaali, näidates, kuidas taaskasutatud plast sobib hästi ka nõudlikes ehituslahendustes," märkisid korraldajad võidutööd kommenteerides.

Ettevõtte juht ja omanik, Ilo Rannu on auhinnatud tootesarja idee ja patenteeritud tehnoloogia autor ning olnud tootearendusprotsessi vedaja. "Meie jaoks on see väga suur tunnustus ja eelkõige kinnitus, et teeme õiget asja," ütles Ilo Rannu.

"Sama auhinna erinevates kategooriates olid võistlustules rahvusvahelised kontsernid, kellel on ainuüksi arendustiimid mitmekümmeid kordi suuremad kui terve Neular. See näitab, et ka Eestis tegutsedes oleme oma tootearendusega suures konkurentsisis," lisas Rannu.

Väikeriikide edukas innovatsioonipoliitika

- Peamine edu saladus ei ole rahastusmehhanismides. Kõige napim ressurss - **"liiga vähe inimesi, kes suudavad teadlaste loodud teadmised muuta rahvusvaheliselt skaleeritavaks äriks"**.
- Pigem edukad väikeriigid on suutnud valmistada ette kriitilise hulga inimesi, kes oskavad liikuda teaduse, tehnoloogia, kapitali ja turu vahel.
- Eestis on see tegevus killustunud. Mitu erinevat algatust (nt. RUP , CDL, NATO Diana, Startup Wiseguys). Oleks vaja neid jõude ühendada ja rakendada terviklikku vaadet.
- **kuidas muuta erinevate algatuste (RUP, CDL, Startup Wiseguys ...) investorite ja ülikoolide vaheline koostöö püsivaks inimeste võrgustikuks**
- See oleks väikeriigi jaoks palju suurem saavutus, kui üksik edukas startup.

Eesti innovatsioonisüsteemi arenguvõimalus - kombineerida RUP ja CDL tegevused

RUP ekspert küsib:

Kas tehnoloogia töötab?

Kas probleem on oluline?

Kas meeskond suudab selle ära teha?

Milline on tehnoloogiline risk?

See on **tehnoloogia- ja innovatsiooniriski hindamine**.

CDL mentor küsib:

Kas sellest võib saada globaalne ettevõtte?

Kas see turg on piisavalt suur?

Kas meeskond oskab skaleerida?

Kuidas jõuda järgmise rahastusvooruni?

See on **kasvuriski hindamine**.

RUP on suutnud luua tugeva tehnoloogilise ekspertiisi. Ekspertide seas on küll ettevõtluskogemusega inimesi, kuid juurde oleks vaja neid, kes oleksid ehitanud globaalseid scale-up'e.

Need on tegelikult kaks erinevat kompetentsi, mida on vaja kombineerida eduka ettevõtte arendamisel.

EIS-i Rakendusuringute Programmi (RUP) arendamine kui Eesti innovatsioonipoliitika täiustamine

1. RUP ei ole enam "toetusmeede". **RUP ei jaga lihtsalt raha, vaid sõelub projekte, annab kvaliteetset tagasisidet ja sunnib ettevõtteid õppima ja oma ideid ümber kujundama.** (Algselt kavandati rahastamise kõrval ka tehnoloogilise ekspertiisi, ettevõtete nõustamise, rahvusvaheliste võrgustike loomise mehhanismina (Fraunhoferi/ VTT loogika).
2. **RUP kõige väärtuslikum tegevus on panus ettevõtte õppimisprotsessi.** Negatiivse hinnangu saanud ettevõtted saavad nõustamist, nad tulevad tagasi ja võivad saada hiljem rahastuse. **Süsteem toodab õppimist.** (Analoogset mudelid - Yozma Iisraelis, SBIR USAs, CDL Kanadas - nende mõju ei tulene ainult rahast, vaid sellest, et ettevõtted õpivad.
3. RUP on Eestis **koondanud huvitava ekspertide kogukonna** - ühendab teaduskompetentsi, tööstus- ja ettevõtluskogemust ning rahvusvahelist vaadet.

RUP-i puhul võib ekspertide tagasiside mõju olla pikaajaliselt isegi olulisem kui rahaline toetus

Kuidas võiks arendada RUP (Rakendusuringute programmi) ja CDL (Creative Destruction Lab) vahelist koostööd

Võiks luua kolm ühendust olemasolevate programmide vahele.

1. *CDL Fast Track*

- RUP ekspertpaneel võiks igal aastal valida kuni 5% kõige suurema globaalse potentsiaaliga projekti, mis liiguvad konkureerima CDL (Estonia) programmi.

2. *RUP Fellows*

- Valitud RUP projektidele määratakse: tehnoloogiaekspert, ettevõtjast mentor ja investormentor. CDL loogika tuuakse RUP-i sisse juba varases faasis.

3. *Deep Tech Commercialization Lab*

- Eesti ülikoolid võiks koos RUP-i ja CDL-iga luua täiesti uue arenguprogrammi.
- Sihtgrupp: doktorandid, järeldoktorid, insenerid, kogenud ettevõtjad.
- Eesmärk: **järgmise põlvkonna tehnoloogia maaklerite** (*technology broker*) kasvatamine.

Sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta ostuvõime pariteedi alused 2013-2025 (EU27=100)

														Muutus p.punktides	
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2025-2013	2025-2021
Eesti	76	78	77	78	80	82	84	85	85	83	80	79	79	3	-6
Läti	60	61	62	63	64	66	66	69	71	69	70	69	71	11	0
Leedu	73	75	75	75	78	81	83	87	88	87	86	87	87	14	-1
Soome	114	111	109	109	110	109	107	112	109	106	103	102	101	-13	-8
VÕRDLUSEKS															
Rootsi	127	125	126	123	119	117	117	120	120	113	111	112	111	-16	-9
Itaalia	100	98	97	99	98	97	96	93	96	98	98	98	96	-4	0
Kreeka	71	71	69	67	67	66	66	62	64	66	68	68	68	-3	4
Poola	67	68	70	69	70	72	74	79	79	78	77	79	81	14	2
Portugal	77	77	76	77	76	77	77	75	74	77	81	82	81	4	7
Sloveenia	82	82	81	82	84	86	87	88	88	90	90	91	90	8	2
Slovakkia	77	78	78	73	70	70	70	74	74	71	74	75	75	-2	1

Alates 2022.a. Eesti majanduslik konvergennts EL keskmise suhtes on peatunud

Kas see on ajutine või püsiv?

Palju selgitusi - tehnilistest (inflatsiooni ülehindamine) konjunktursete (nõudluse langus) ja struktuurseteni (majanduse struktuur)

Eesti töötleva tööstuse tööjõukulude rahvusvaheline võrdlus 2004-2025

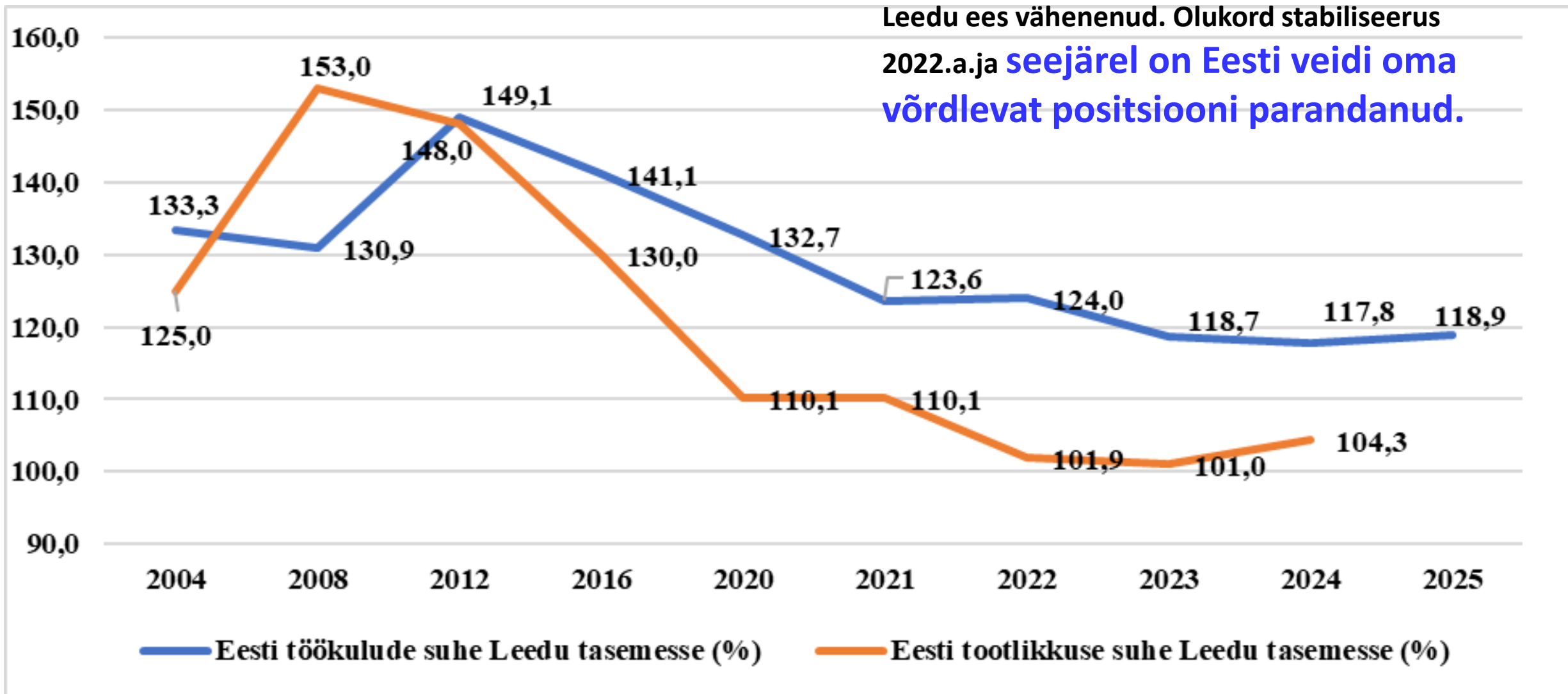
(ühe tunni tööjõukulud eurodes ja nende muutus protsentides)

Leedu ja Läti tööjõukulud kasvasid viimastel aastatel sama kiiresti või kiiremini kui Eestis!

												Tööjõukulude tase 2025.a.
Riik	Tööjõukulud (koos maksudega) töötunni kohta eurodes											võrdl 2004 a.
	2004	2008	2012	2016	2018	2020	2021	2022	2023	2024	2025	%
Läti	2,5	5,2	5,5	7,2	8,8	10,1	10,3	11,3	12,4	13,8	14,9	596
Leedu	3	5,5	5,5	7,3	8,8	9,8	11	12,5	13,9	15,2	16,4	547
EESTI	4	7,2	8,2	10,3	11,7	13	13,6	15,5	16,5	17,9	19,5	488
Poola	4	6,8	6,8	7,8	9,1	10	10,6	11,4	13,2	15,5	17,1	428
Tsehhi	5,5	8,7	9,7	10,2	12,6	14,3	15,2	16,7	18,5	18,7	20,2	367
Ungari	5,5	7,5	7,5	8,3	9,7	10,3	10,8	11,1	13,6	14,6	15,6	284
Portugal	8,5	9,8	10,9	10,7	11,4	12,7	13,1	13,8	14,6	15,7	16,5	194
Soome	26,8	30,1	35	37,1	36,8	36,9	38,7	40,1	41,6	42,1	43,6	163
Itaalia	21,9	23,8	26,8	27,1	27,5	28,9	28,3	29,1	30,2	31,7	32,8	150
Kreeka	13,9	15,8	15,5	15,1	15,5	14,3	14	14,8	15,2	16,4	18,2	131

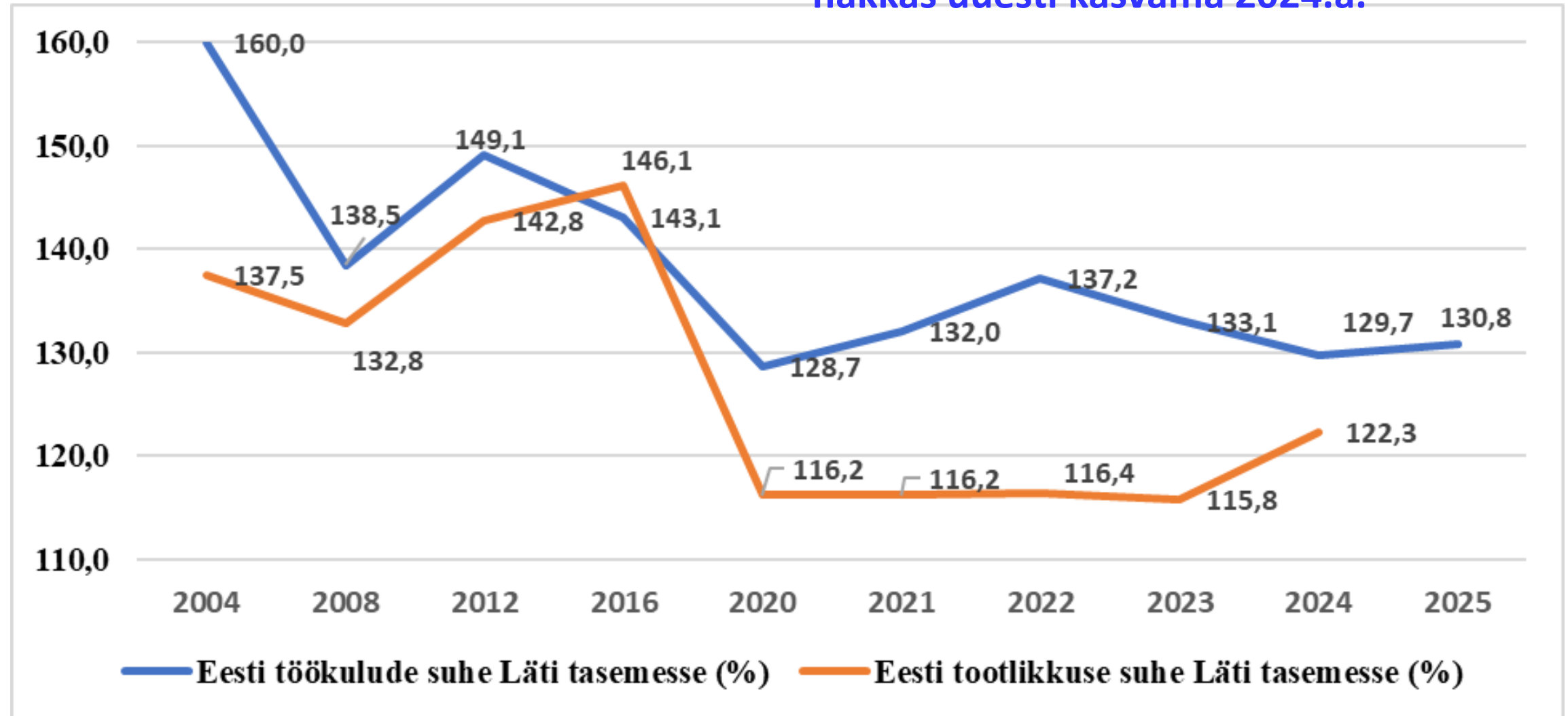
Eesti tööjõu tootlikkuse (lisandväärtuse alusel) ja töökulude suhe Leedu tasemesse 2004-2025 töötlevas tööstuses

Alates 2012.a. on Eesti tööjõu tootlikkuse ülekaal Leedu ees vähenenud. Olukord stabiliseerus 2022.a.ja **seejärel on Eesti veidi oma võrdlevat positsiooni parandanud.**

Eesti tööjõu tootlikkuse ja töökulude suhe Läti tasemesse 2004-2025 töötlevas tööstuses

Eesti tööjõu tootlikkuse ülekaal Lätist tööjõu vähenes järsult pärast 2016.a., stabiliseerus ja hakkas uuesti kasvama 2024.a.

Investeeringute osakaal sisemajanduse kogutoodangust institutsionaalsete sektorite lõikes 2015-2024 (%)

